

ordning af 27de Mai 1848 om Forbedring i Husmænd og Indsidderes Raar, da betragtedes som en overordentlig vigtig Lov; som foreløbig afhjælp en Mængde Klager, som indkom navnlig til den røstfildste Stænderforsamling fra Husmænd og Indsiddere paa Verre over den Maade, hvorpaa de behandlede af Husenes Ciere, deres Herremænd. Den røstfildste Stænderforsamling havde været nødt til at ændre hos Regjeringen om at faae nogle af disse mange Klager afhjælpne. Det, som den røstfildste Stænderforsamling navnlig forlangte, er det, som staar i § 5 i Forordningen af 1848. Der staar, at der ikke maa betinges Arbejde i Betaling for Bolig og Hus paa Landet, men at Leien skal være enten Penge, Sæd eller Bæver. I Forordningen af 1848 blev der kun taget Hensyn til de Kontrakter, der vilde blive oprettede efter 1848; hvorledes det skulde gaa med de Forhold, der vare indrettede i de ældre Kontrakter, lod Ministerministeriet henstaa uafgjort, idet det blev tilstaaet, at Regjeringen vilde komme med et Lovforslag angaaende Afløsning af Husmænds Pligtarbejde, og dette Forslag kom ogsaa i 1850 og angik, hvorledes Pligtarbejdet skulde afløses efter de allerede bestaaende Kontrakter. Den samme ærede Taler (H. Steffensen) mente, at det var en Feil ved dette Forslag, at det ikke omtaler eller skjelner mellem bestaaende og fremtidige Kontrakter; jeg mener nu, at det følger af sig selv, at Loven ikke kan anvendes paa bestaaende Kontrakter, medmindre den udtrykkelig gives en saadan Udstrækning. Om Thinget og Regjeringen vilde gjøre det, er et fremtidigt Spørgsmaal, og derom vil jeg ikke fremsætte noget Ordske. Men § 5 i Forordningen af 1848 tilsteder, at Herremænd eller Ciere ved Siden af Leiekontrakten slutter en Arbejdskontrakt med sin Leier; saaledes at han faar to Kontrakter med Leieren, een om Huset og een om Arbejdet. Naar nogen af de Herrer vilde gennemløse Forordningen af 1848, og hvad dermed staar i Forbindelse, vilde de bestemt faae den Overbevisning, at det i 1848 var Mening at beskytte Leieren i Besiddelsen af hans Hus eller hans Leiestue, — thi det angaar ikke blot Huse, men ogsaa Indsiddersuer. Det var Hensigten at beskytte Leieren saaledes, at han ikke ved at komme paa Kant med Cieren om Arbejdsforholdene bliver udsagt af Besiddelsen eller Brugten af sit Hus eller sin Stue. Det var Mening, og det Forslag, som her ligger for, sigter til at beskytte Leieren mod de Misbrug, som ere opstaaede ved Brugten af den sidste Del af § 5, og naar Forslaget aabent slutter sig til § 5, maa det ærede Medlem, naar han vil behønde dette Forslag, først undersøge, om det er affattet i den And; hvori Forordningen af 1848 er skreven, og om det tilfiger det samme Diemed som § 5 i denne Lov, nemlig at beskytte Husmænd eller Indsiddere i Brugten af deres Huse eller Leiestuer, og jeg mener efter de Oplysninger,

som mange Gange ere forebragte mig, at der paa mange Steder drives et Misbrug med Bestemmelsen i Slutningen af § 5, som aldrig har været ment at burde taales, dengang Forordningen af 1848 udkom. Jeg vilde ogsaa være istand til at forelægge Folkethinget Kontrakter og Exempler derpaa; men i det Dieblit, jeg gjør det, gaar det udover de Paagældende saa blive de husvilde ved et Misbrug af Loven, og fordi de ikke have noget Sted, hvor de kunne gaa hen og tage Husly. Det er affurat ligesom, naar Folk paa Gudsjerne i Sorø Ant blive udsagte, fordi de stemme paa en Væstremænd til Rigsdagen; derfor beholder jeg mine Exempler hos mig selv og taler ganske i Almindelighed. Jeg har fulgt Forordningen af 1848 i dens Tilværelse her i Landet, og jeg har set mange Exempler paa de overordentlig heldige Virkninger, som den har havt, og dengang den udkom, blev den af den Klasse Medborgere, hvis Vel den skulde ramme, modtaget med stor Ekstentlighed, og den blev i mange Aar anset for at skabe en meget bedre Tilstand for Leiehusmænd og Indsiddere; end der havde været før dens Udgivelse. Der er paa den anden Side mange Tilfælde, hvori denne Lov er bleven omgaaet. Den ærede Taler fra Aalborg mente, at dette Lovforslag kunde omgaaes i mange Retninger. Det er muligt, at man kan finde paa andre Veie, og man skal altid huske paa, at den Slags Personer, mod hvem disse Misbrug rettes, nemlig Husmændene og Indsidderne i Almindelighed ikke have Indsigt eller Penge midler til at gjøre deres Ret gjældende, og det er da meget lettere at misbruge en Lov mod den Slags Personer, end det omvendt er at bruge den mod Personer, der baade have Indsigterne og Midlerne til at have deres Ret; derfor er Forordningen af 1848 bleven misbrugt og tilsidefat uden Paatale i mange Tilfælde; og det Samme spaar jeg sammen med den ærede Taler ogsaa denne Lov; men det er mig ikke nok til at være imod Loven. Der er spurgt, hvad der forstaaes ved „Arbejdskontrakter“, og det forekom mig, at ogsaa den høitagtede Minister optastede et lignende Spørgsmaal. Jeg mener, at der forstaaes i dette Lovforslag ved „Arbejdskontrakter“ det Samme, som forstaaes i Hovebilden, nemlig i § 5 i Forordningen af 1848. Der tales om Arbejdskontrakter, og hvad man har forstaaet derved i 30 Aar, kan man blive ved at forstaa derved i Fremtiden, indtil man finder en Definition, som er adæquat eller tilstrækkelig. Forordningen af 1848 berøres altsaa ved dette Forslag kun paa en Strimmel, saa at sige paa et kort Stykke, og jeg vil forudsætte, at Thinget helliger denne Sag sin Opmærksomhed; det maa man vel slutte efter de hidtil fremkomne Udtalelser. Men denne Lov af 1848 trænger virkelig ogsaa i andre Punkter til en Revision og til et Tillæg. Det blev forudsat, dengang Ministerministeriet udgav denne Lov, som jo væsentligt skylbtes Bøndevennerne, at den skulde fortsettes i